

Vastaus valtuustoaloitteeseen / Valtuustoaloite nuorten huumeongelmaan puuttumiseksi Kuopiossa

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 18.02.2026

2722/12.05.00/2025

Valmistelijat / lisätiedot:

ehkäisevän päihdetyön koordinaattori Tiina Nykky, puh. 044 718 3448

ehkäisevän päihdetyön suunnittelija Suvi-Tuulia Kovalainen, puh. 044 718 2467

kansalaistoiminnan palveluiden päällikkö Kati Vähäsarja puh. 044 718 2513

hyvinvoinnin edistämisen johtaja Janne Hentunen, puh. 044 718 2502

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

vs. sivistysjohtaja Pekka Vähäkangas

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle oheisen vastauksen nuorten huumeongelmaan puuttumiseksi Kuopiossa.

Päätös

Selostus

Vesa Linnanmäki, Teija Savolainen-Lipponen, Keskustan valtuustoryhmä ja 33 muuta valtuutettua ovat jättäneet valtuustoaloitteen 17.3.2025 nuorten huumeongelmaan puuttumiseksi Kuopiossa.

Valtuustoaloite nuorten huumeongelmaan puuttumiseksi on erittäin tärkeä. Suhtaudumme Kuopion kaupungissa vakavasti lasten ja nuorten turvalliseen ja hyvään elämään. Kuopion kaupungissa ehkäisevän päihdetyön koordinoinnista vastaa Yhteisöpalveluiden yksikkö (aiemmalta nimeltä kansalaistoiminnan palveluiden yksikkö). Lain mukaan kunnan tulee edistää ehkäisevän päihdetyön toimia hallinnossaan, kunnassa erityisesti sivistys-, liikunta- ja nuorisotoimessa sekä elinkeinotoimessa (Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015). Ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan monialaisesti laajassa yhteistyössä niin Kuopion kaupungin organisaation sisällä kuin kumppaniorganisaatioiden kanssa.

Tämän päivän huumausainetilanteen takia huolta herättää yleisesti ottaen nuorten huumausainekokeilut ja käyttö. On kuitenkin tärkeää huomioida tilastotieto vuoden 2025 kouluterveyskyselystä:

- Kuopiolaisista nuorista (8–9-luokkalaiset) 71 % ei käytä alkoholia ja 93 % ei ole kokeillut laittomia huumeita.
- Lukioissa vastaavat luvut ovat 41 % ja 93 %

- Ammatillisissa oppilaitoksissa 33 % ja 84 %.

Kuopion kaupungin ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta suurin huoli nuorten kohdalla kohdistuu tällä hetkellä tilastojen perusteella nikotiinituotteisiin, erityisesti nikotiinipusseihin ja sähkötupakkaan, joiden käyttö on kasvanut merkittävästi. Merkittävä enemmistö kuopiolaisista nuorista ei käytä alkoholia eikä ole kokeillut tai käytä huumeita, mikä on tärkeää huomioida kokonaistilannetta arvioidessa. On kuitenkin syytä kantaa huolta ja seurata jatkuvasti huumeiden kokeilun ja käytön tilannetta nuorten keskuudessa ja reagoida niitä ehkäisevin toimenpitein.

Kaupungin ensisijaisia ehkäisevän päihdetyön keinoja ovat hyvien harrastusten ja turvallisen kouluympäristön varmistaminen, vanhemmuuden tukeminen eri keinoin, koulukiusaamisen, yksinäisyyden, osattomuuden ja syrjäytymisen sekä seksuaalisen häirinnän ja ahdistelun vähentäminen. Lisäksi tietyillä ammattiryhmillä, esimerkiksi ehkäisevän päihdetyön tekijöillä, nuorisotyöllä ja koulujen- ja varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on käytössään erityisiä ehkäisevän päihdetyön menetelmiä, joita olemme kirjanneet toimenpiteiksi Kuopion hyvinvointisuunnitelman sisällä olevaan ehkäisevän päihdetyön suunnitelmaan.

Kuopiolaisissa kouluissa on panostettu laadukkaaseen, tutkittuun tietoon pohjautuvan, vaikuttavan päihdekasvatuksen kehittämiseen. Koulujen aktiivisessa käytössä on nyt [tunne- ja turvataikello](#), josta löytyy oppituntisisältöjä myös seksuaalikasvatukseen, digitaitoihin ja ehkäisevään päihdetyöhön (4–9-luokat). Niiden nuorten kanssa, joiden kohdalla epäillään tai on todettu huumeiden kokeiluja, työskentelevät muun muassa etsivät nuorisotyöntekijät, päihdeasioihin keskittyvät nuorisotyöntekijät sekä lukuisat alueellamme toimivat kolmannen sektorin toimijat ja erilaiset kehittämishankkeet. Ehkäisevässä päihdetyössä koulutamme kunnan työntekijöitä sekä vanhempia ottamaan päihteet puheeksi lastensa kanssa.

Yhteistyö, jota valtuustoaloitteessa nostettiin esille, on Kuopiossa runsasta ja monialaista. Järjestämme säännöllisin väliajoin eri teemoilla ehkäisevän päihdetyön työryhmiä, joihin osallistuvat kunta, hyvinvointialue, kolmas sektori, seurakunta, opetus- ja nuorisotoimi sekä poliisi (esim. *Ankkuritiimi*). Vuoden 2025 aikana järjestettiin yhteistyössä kolme keskustelutilaisuutta, jotka keskittyvät nimenomaan huumeisiin ja niiden käytön ehkäisyyn Kuopiossa. Ensimmäisessä, jo pidetyssä illassa poliisi nosti omasta näkökulmastaan keskeiseksi kunnan tehtäväksi turvallisen ja läsnä olevan vanhemmuuden tukemisen. Jatkamme yhteistyötä ja pohdimme yhdessä keinoja, joilla vahvistaa vanhempien osallistumista erilaisiin tilaisuuksiin ja koulutuksiin, joihin he eivät nykyisin osallistu.

Kuopion kaupungin ehkäisevän päihdetyön kumppanina ovat vahvasti erilaiset järjestöt ja eri organisaatioiden hankkeet. Esimerkiksi keväällä 2025 Kuopiossa kokeiltiin, ja todettiin tarpeelliseksi, *Huudikoutsit* -toimintaa, jossa jalkaudutaan kaduille nuorten pariin tekemään ehkäisevää päihdetyötä. Kaupungin järjestöavustukset mahdollistavat osaltaan merkittävästi ehkäisevää päihdetyötä tekevien yhdistysten toimintaa. Yleisesti ottaen yhdistysten rahoituksen epävarmuus heikentää myös ehkäisevän päihdetyön toimintaedellytyksiä. Myös some- ja digialustoihin liittyvää nuorten käyttäytymistä tarkasteleva Ankkuri-tiimin nettipoliisitoiminta on tärkeää. Lisäksi Pelituki -toiminta Kuopiossa kouluttaa ammatillaisia ja vanhempia netin ja digisovellusten käytön ja rahapelaamisen eri puolilta. Pelituki -toiminta kouluttaa myös rahapelaamisen huomaamiseen, puheeksi ottoon ja mahdolliseen hoitoon ohjaukseen. Rahapelaamiseen liittyvät asiat tulee ottaa tarkasteluun entistä vahvemmin, sillä

tämän osa rahapelaamisesta avataan jatkossa kilpailulle. Tämä tarkoittaa erityisesti nuorille suunnattua ja myös kansainvälisiltä kasinoilta tulevaa mainontaa, joka todennäköisesti lisääntyy somealustoilla ja verkossa yleisesti.

Päihdepalvelut toimivat hyvinvointialueen puolella, ja on hyvä, että valtuustoaloite on mennyt myös sinne, sillä hyvinvointialueiden tehtäviin kuuluvat mm. matalan kynnyksen paikat (pois lukien nuorisotalot) ja selviämisasemat. Hyvinvointialueella on mahdollisuus vaikuttaa sekä hoitoon ja kuntoutukseen pääsyyn sekä sovittaa mielenterveys- ja päihdepalveluita yhteen. Kaupungin, järjestöjen ja muiden yhteistyökumppaneiden tavoitteena on rakentaa lapsille ja nuorille vahva, myönteinen kokemus terveellisistä elämäntavoista ja päihteiden käytön kannattamattomuudesta, joka kantaisi myös nuoren itsenäisen aikuisuuden ensivuosisien yli. Nuorten tilanne muuttuu nivelvaiheissa, erityisesti silloin, kun nuori täyttää 18 vuotta ja saa luvallisesti käyttää alkoholia ja käydä ystävien kanssa anniskeluravintoloissa.

Toivomme, että tulevaisuuden poliittiset ratkaisut myös valtakunnan tasolla vahvistavat tätä näkökulmaa, eikä tehtäisi ratkaisuja, joissa alkoholin houkuttelevuus ja saatavuus nuorille aikuisille helpottuu. Esimerkiksi nuorten suosimien limuviinien ja lonkeroiden laajempi saatavuus ja halvempi hinta tai alkoholin kotiinkuljetus voivat lisätä useita haittoja perheissä, joissa alkoholin käyttö on jo ongelmallista. Tilaajan ikää tai päihtymystilaa ei voi myöskään yhtä helposti tarkistaa kuin myymälässä.

Kuopion kaupungin Yhteisöpalvelujen ehkäisevän päihdetyön koordinaation tehtävänä on tukea nuorten hyvinvointia, vahvistaa monialaista yhteistyötä ja edistää ennaltaehkäiseviä toimia, jotta huumeiden käytön ja muiden päihdehaittojen kasvuun voidaan puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kuopion kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyö on tiivistä ehkäisevän päihdetyön osalta.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosääntö § 30

Vaikutusten arviointi

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointia ei tehdä, kun kyseessä on esityksen vastaamiseen liittyvä asia (KH 21.10.2024 § 293).

Liitteet 2722/2025 Nuorten huumeongelmaan puuttumiseksi Kuopiossa